

Це завдання передбачає добре розуміння учасником тестування художньої ролі реальних осіб у тексті історичного роману, а також знання біографічної легенди, пов'язаної з історичною постаттю.

Саме наведені нижче завдання за своїм форматом покликані перевірити знання учасником тестування не лише повного тексту літературного твору, а й розуміння художньої значущості його окремих елементів та їхню теоретико-літературну інтерпретацію.

Отже, завдання подібного типу орієнтовані на сприяння «поверненню до художнього тексту», так би мовити, *ad fontes* і мають на меті подолання ризиків, зумовлених певною схематично-формальною методикою підготовки до написання субтесту з української літератури в тесті ЗНО.

Igor Pomazan

EIT SUBTESTING IN UKRAINIAN LITERATURE : RISKS AND CHALLENGES

Abstract

The article is devoted to the issue of challenges and risks associated with the specificity of the subtest in Ukrainian literature as part of the External Independent Testing (EIT) test in Ukrainian language and literature as well as with the methods of preparation for taking the subtest in Ukrainian literature.

In particular, emphasized is the special importance of literature as essential component of the formation of the modern personality oriented toward universal and European spiritual and moral values as well as the importance of studying national literature in order to become a self-reliant personality and true patriot of his own country.

Considerable attention is also paid to the format of the tasks of the Ukrainian literature subtest of the EIT test. Stressed is the necessity of inclusion in the EIT test of a considerable number of the tasks aimed to check the knowledge of the full text of a literary work and its reflective analysis since such tasks encourage future test participants to work with full texts of literary works.

Key words: testing, Ukrainian literature, External Independent Testing (EIT), patriotism, empathy.

Г. Ф. Пономарьова

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Історико-політична та соціокультурна ситуація, що склалася в Україні, вимагає якісних змін у вищій освіті. Мова йде, перш за все, про забезпечення її суб'єкт-об'єктивної цілісності, приборкання стихійної диверсифікації знань, рух до універсальності та гуманізації людини взагалі й фахівця зокрема. Зумовлюються такі зміни потребами як держави, так і самої особистості. У сучасних умовах глобалізації суспільного розвитку актуалізується потреба забезпечити запитувальну функціональність людини, коли процес зміни цінностей, знань і технологій випереджує зміну поколінь; стає важливим пошук оптимального співвідношення між швидким розвитком знань, технологій і забезпеченням можливостей їх засвоєння; подолання асиметрії між матеріальним і духовним; формування нового нелінійного мислення і сучасної світоглядної орієнтації особистості. При цьому, один із ключових викликів у розвитку національної, зокрема вищої, освіти обумовлюється тим, що курс на якісно нову освіту оголошено, а її наповнення конкретним змістом дійсно нового рівня і якості значно відстає.

Слід зауважити, що реформування системи освіти України, починаючи з 1991 року, викликало значні дискусії, суть яких зводилася до відстоювання переваг традиційної освіти чи необхідності запровадження реформаций застарілих змісту й організації навчання. До основних результатів такої дискусії слід віднести визнання ефективності змісту й методики математично-природничих дисциплін та потребу в гуманітаризації та гуманізації освіти [1, с. 16–17].

За роки незалежності, в умовах глобалізації, функції освіти зазнали радикальних змістовних трансформацій, поступово сприяючи формуванню нового педагогічного ідеалу. Основною метою сучасної освітньої системи, як наслідок, було визнано підготовку особистості з достатніми знаннями й можливостями для самореалізації в різних культурно-політичних середовищах. Новий же педагогічний ідеал пов'язують з новим розумінням індивідуальної ідентичності, що утворюється кількома підпорядкованими один одному рівнями – національним, регіональним, глобальним.

Цікавою у контексті дискурсу є думка П. Сауха про сумнівну можливість органічно поєднувати означену мету з метою традиційно спрямованою на трансляцію національної культури освіти. Крім того, науковець, аналізуючи позитивні і негативні аспекти модернізації сучасної освіти (панування інформаційних знань; новизна знань як основна цінність; спеціалізація наук, що звужує коло користувачів їх результатів; поглиблення процесів диференціації наук, що, з одного боку спричинили значні потоки інформації, а, з іншого, призвели до глибокого розподілу наукових інтересів, втрати цілісної картини світу тощо) вказує на проблему інтеграції результатів різних напрямів пізнання і діяльності, зокрема й у процесі фахової підготовки студентів [1, с. 22–23].

Реалізація ідеї цілісності у формуванні майбутнього фахівця потребує суттєвих змін методологічних підходів до модернізації змісту, форм і методів освіти, що дають можливість визначити конкретні принципи розробки нових педагогічних технологій, забезпечити можливість розробки й упровадження нестандартних підходів до навчання, якість предметних знань, міжпредметні зв'язки, що призведе до підвищення ефективності професійного становлення і рівня професійної адаптації майбутнього фахівця до освітнього середовища, яке розвивається у глобальному вимірі.

Відмічаючи у цілому позитивні зрушення в розробці та впровадженні освітніх технологій, як результату синтезу науки й освіти, що безпосередньо впливає на якість, зокрема педагогічної освіти, вважаємо за доцільне звернути увагу на проблему об'єктивності сучасної науки, яка виявляється в її ефективній технічній дієвості. Іншими словами, сучасна наука, продукуючи нові ідеї і технології, важливі для суспільного розвитку, разом з тим, на наш погляд, все більше зосереджується на розробці лише тих технологій, що призводять до зміни явищ і речей, полегшення чи спрощення цього процесу, а не їх розуміння чи пояснення. Тож, можна висловити передбачення, що надмірна «технологізація», особливо у педагогіці, породжуватиме вузькоспеціалізовані наукові школи прагматичного спрямування, в той час як гуманітарні дослідження і практичне освоєння їх результатів актуалізують особливу роль етичного контексту та потребу відповідних людиновимірних експертиз.

Однак, реальний процес масштабного посилення професійної компетентності та інноваційності знань вказує на той факт, що саме інтеграція науки і освіти є тим чинником і механізмом, що покликаний генерувати нові технології ефективних змін, і дискутувати тут слід лише про шляхи і засоби розумного поєднання прагматики професійної підготовки майбутніх фахівців з «порідненою» прагматикою фундаментальних знань про світ і людину в ньому.

Аналізуючи освітню практику підготовки фахівців у Харківській гуманітарно-педагогічній академії, а також в інших закладах вищої освіти, ми дійшли висновку, що пропонувані науковцями методики і технології організації та здійснення освітнього процесу забезпечують однозначно сприятливе й ефективне освітнє середовище для співпраці викладача і студента як його суб'єктів. Відмічаються стійкі тенденції модернізації, гуманізації та гуманітаризації освітнього простору закладів вищої освіти, про що заявляють понад 80% педагогічних і науково-педагогічних працівників. Разом з тим, реальна ситуація потребує нагального забезпечення оптимальних умов для реалізації особистісних стратегій для кожного студента, які досить ґрунтовно описані в науковій теорії, але на практиці все ще систематично не забезпечуються, оскільки не створено для цього ефективного освітнього середовища.

У зв'язку з цим, важливо наголосити, що викладачі, у цілому, позитивно ставлячись до теорії вільного розвитку студентів, яку досить активно «культивують» у сучасній науковій теорії,

51,4% із них заявляють про те, що переважна більшість студентів все ж потребують більш тісної взаємодії з викладачами на будь-якому етапі освітнього процесу, що саме викладач має цілеспрямовано продукувати освітню стратегію для студента (84,2%). Аргументується це переконанням тим, що у понад 30% студентів – першокурсників повністю, а у студентів 2–3 курсів частково відсутній досвід самотворення, саморозвитку, подолання себе у контексті самовдосконалення. Разом з тим майже 100% студентів зацікавлені ідеями самореалізації як на особистісному, так і на професійному «полі».

З вирішенням означеної проблеми, як засвідчує досвід, пов'язане питання педагогічного моніторингу освітнього процесу та його результатів. Розуміючи моніторинг як систему збору, обробки, зберігання і розповсюдження інформації, що дає можливість робити об'єктивні висновки про стан і перспективи розвитку педагогічних процесів на різних їх етапах слід розглядати його значення для розвитку куррикулуму, на основі якого, по суті, і реалізуються освітні стратегії.

С. Браславскі під куррикулумом розуміє освітні програми і засоби їх реалізації [2]. Термін куррикулум визначає основи і зміст освіти, її послідовність стосовно кількості часу, відведеного на навчання, особливості процесу навчання, зокрема з точки зору використання дидактичних форм і методів, ресурси для викладання й учіння (технології, підручники), процес оцінювання і профіль викладача.

Куррикулум має як політичний, так і технічний або професійний аспекти, оскільки встановлює зв'язок між цілями освіти і реальним освітнім середовищем закладів вищої освіти. Він є чинником, що продукує документи, які приймаються органами влади й управління освітою.

Таким чином, виходячи з того, що розвиток куррикулуму безпосередньо пов'язаний з ефективністю діяльності закладів освіти і якістю освіти, проблему управління якістю освіти в умовах закладів вищої освіти доцільно вирішувати за допомогою вдосконалення навчальних планів, програм і технологій навчання.

Узагальнюючи результати наукових досліджень і теоретичні напрацювання, виокремимо головні, на наш погляд, ідеї щодо підвищення якості освіти у вищій школі:

- ранжування цілей освіти стосовно її рівня і перспективності досягнення окремих цілей у цілісному освітньому процесі;
- необхідність осмислення і розробки оптимальних методик та об'єднуючих їх технологій досягнення конкретних цілей освіти у контексті вирішення проблеми людиноцентризму;
- створення ефективних умов для максимальної самореалізації студентів в освітньому процесі на основі усвідомлення своїх можливостей (знань, умінь, навичок, здібностей), вибору оптимальних шляхів досягнення суб'єктивно цінного результату;
- потреба формування такого освітнього середовища у закладах вищої освіти, що дасть можливість широкого доступу студентам до різноманітних інформаційних баз;
- усвідомлення місця і ролі використання комп'ютерного моделювання освітніх процесів і об'єктів у забезпеченні індивідуального підходу до професійної підготовки студентів та її рівня якості.

Література

1. Саух П. Ю. Сучасна освіта: портрет без прикрас монографія / П. Ю. Саух. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – 382с.
2. Браславски С. Куррикулум [Электронный ресурс] / Браславски Сесилия // International Bureau of Education. – Режим доступа http://www.ibe.unesco.org/fileadmin/user_upload/archive/AIDS/doc/Braslavski_curriculum_RU.pdf (дата обращения 18.01.2018).

References

1. Saukh P. Yu. Suchasna osvita: portret bez prykras [Modern education: a portrait without embellishment], Zhytomyr, I. Franko ZhSU Publishing Office, 2012, pp. 22-23.

2. Braslavsky S. Kurrykulum [Curriculum], International Bureau of Education. Available at: http://www.ibe.unesco.org/fileadmin/user_upload/archive/AIDS/doc/Braslavski_curriculum_RU.pdf (Accessed 18 January 2018).

Halina Ponomaryova

IMPROVING THE QUALITY OF HIGHER EDUCATION: CHALLENGES AND PERSPECTIVES

Abstract

The article deals with the historical-political and socio-cultural situations that determine the needs of the state in the field of education. In the context of the characteristics of modern higher education, its main goal and the most urgent problems are identified. As a result of the analysis of pedagogical theory and practice, concrete conclusions and suggestions were made regarding the perspective development of higher education.

In the article the results of socio-pedagogical researches on the solution of the problem of improving the quality of higher education are summarized. They are presented as a system of ideas to be realized at the level of higher education institutions.

Key words: education, traditional education, the content of education, quality of knowledge, professional competence, pedagogical monitoring, curriculum.